

1

Ця історія про вбивство.

А втім, не зовсім так. У своїй основі ця історія про кохання, хіба ні? Найсумніша історія кохання з усіх можливих: про кінець кохання, про смерть кохання.

Тож, гадаю, я спочатку мав рацію.

Вам може здатися, що ви вже знаєте цей сюжет. Можливо, ви читали про нього свого часу: таблоїди його обожнювали, якщо пригадуєте: «Острів убивць» був популярним заголовком. Та й не дивно, адже ця історія мала всі потрібні складові, щоб стати сенсацією в пресі: колишня кінозірка-відлюдниця, приватний острів у Греції, відрізаний вітром... і, звісно, вбивство.

Про ту ніч було написано багато нісенітниць. Усілякі шалені, неточні теорії про те, що могло чи не могло статися. Я унікав усього цього. Мені було нецікаво читати далекі від реальності спекуляції про те, що саме могло статися на острові.

Я прекрасно знав, що сталося. Я був там.

Тоді хто я? Ну, я оповідач цієї історії, а також її персонаж.

Загалом на острові нас було семеро, відрізаних від світу людей. Хтось один із нас був убивцею.

Але перш ніж ви почнете робити ставки, я вважаю своїм обов'язком повідомити вам, що це не звичайний детектив

типу «хтовбив». Завдяки Агаті Крісті ми всі знаємо, як такі історії розвиваються: заплутаний злочин, за яким триває наполегливе розслідування, геніальне розв'язання, а відтак, якщо пощастить, неочікуваний сюжетний поворот. Але це реальна історія, а не вигадка. Вона про реальних людей у реальному місці. Якщо вже на те пішло, то це радше «чомувбив», бо ця історія є дослідженням особистості, вивченням того, хто ми є і чому ми робимо те, що робимо.

У своїй оповіді я спробую відверто відтворити події тієї жахливої ночі: саме вбивство і все, що до нього призвело. Зобов'язуюсь представити вам чисту, неприкрашену правду або принаймні наблизитись до неї настільки, наскільки це можливо. Все, що ми робили, говорили й думали.

«Але як? — можете запитати ви. — Як це можливо?» Як я взагалі можу знати *все-все*? Не лише кожен учинок і те, що було сказано чи зроблено, але й усе незроблене, неказане, усі особисті думки, які вирували в кожного в голові?

Здебільшого я покладаюся на наші розмови, які були до вбивства, а також на ті, які відбулися після нього, звісно, з тими, хто залишився живий. Що стосується мертвих, то сподіваюся, що ви надасте мені право на творчу свободу, щоб я міг описати їхній внутрішній світ. За фахом я драматург, тож, мабуть, краще за інших зумію впоратися із цим завданням.

Моя оповідь також ґрунтується на власних нотатках, зроблених як до, так і після вбивства. Тут я волів би дещо прояснити. Ось уже кілька років маю звичку вести свої записники. Я не назвав би їх щоденниками, бо вони не такі структуровані. Просто записування моїх думок, ідей, мрій, уривків розмов, які мимоволі підслуховую, і моїх спостережень за світом. Та й самі записники не те щоб

якісь супермодні — це звичайнісінькі чорні блокноти фірми *Moleskine*. Я саме розгортаю свій тодішній блокнот, щоб звіритися з ним під час оповіді.

Я наголошую на цьому всьому, щоб, якщо якоїсь миті під час цієї розповіді я введу вас в оману, ви розуміли: це сталося випадково, ненавмисно, бо зі свого погляду я можу дещо незграбно викривляти події. Але такі вже ризики моєї роботи, коли розповідаєш історію, у якій тобі самому випало відігравати роль.

Менше з тим, я намагатимусь не уривати оповідь надто часто. Проте сподіваюсь, ви дозволите мені час від часу відступати від теми. І, перш ніж ви звинуватите мене в тому, що в моїй розповіді сам чорт ногу зламає, хочу нагадати, що це правдива історія, а в реальному житті ми саме так і спілкуємося, еге ж? Ми робимо все й одразу: стрибаємо сюди й туди в часі, приділяємо більше уваги деяким моментам і сповільнюємо чи прокручуємо вперед інші, редагуємо мимохідь, мінімізуючи недоліки й максимізуючи переваги. Ми всі ненадійні оповідачі власного життя.

Смішно, але мені здається, що просто зараз, коли я розповідаю вам цю історію, ми мали б разом сидіти на парі барних стільців, як двоє давніх друзів, які випивають у барі.

«Ця історія для кожного, хто коли-небудь кохав», — кажу я, підсуваючи до вас кухоль, і доволі великий, повірте, він вам достоту знадобиться, а ви наразі вмощуєтеся зручніше, і я розпочинаю.

Одне прохання: не перебивайте принаймні спочатку. Згодом у вас буде багато можливостей для дискусії. А поки я вас ввічливо попрошу вислухати мене так, як ви слухали б дещо затягнуту історію доброго друга.

Настав час ознайомитися з нашим списком підозрюваних: у порядку важливості. І тому поки що я змушений

неохоче залишатися за лаштунками. Побуду в кулуарах, чекаючи своєї репліки.

Тоді почнімо, як і належить, із зірки.

Почнімо з Лани.

2

Лана Фаррар була кінозіркою.

Лана була видатною зіркою. Вона стала такою ще за ранньої молодості, у часи, коли зірковість таки щось означала, ще до того, коли кожен, хто має доступ до інтернету, міг стати знаменитістю.

Поза всяким сумнівом, багато хто з вас знає її ім'я або бачив фільми з нею. Вона знімалась у стількох стрічках, що й не перелічити. Якщо ви чимось схожі на мене, то кілька з них достеменно будуть близькі вашому серцю.

Незважаючи на те, що вона завершила кар'єру ще за десять років до початку нашої історії, слава Лани не згасла — та, безперечно, ще дуже довго після того, як я помру і всі забудуть, що я взагалі існував, Лану Фаррар пам'ятатимуть, і цілком справедливо. Як писав Шекспір про Клеопатру: вона заслужила своє «місце в історії».

Дев'ятнадцятирічну Лану відкрив для себе і для всього світу легендарний оскароносний голлівудський продюсер Отто Кранц, за якого вона згодом вийшла заміж. І аж до своєї передчасної смерті Отто з наснагою використовував увесь свій вплив для просування Ланиної кар'єри, знімаючи цілі фільми тільки для того, щоб вони слугували вітриною для її талантів. Проте Лана була приречена стати зіркою, з Отто чи без нього.

Річ була не лише в її бездоганному обличчі, чистій, довершених вроді ангела Боттічеллі, її очах, сповнених блакиті,

не в тому, як вона тримала поставу, говорила, і не в її відомій на весь світ усмішці. Ні: у Лані було *щось особливе*, щось нематеріальне, майже божественне, щось міфічне, магічне — усе це змушувало без кінця милуватися нею. Від такої вроди просто неможливо було відвернути очей.

Лана знімалася в багатьох фільмах ще в юні роки, і було, чесно кажучи, легке відчуття, що на неї просто накидали чимало різних образів, щоб подивитися, який приживеться. Попри те що її романтичні комедії, на мою думку, були через раз то хітом, то фіаско, а трилери як з'являлися, так одразу й зникали, Лана нарешті натрапила на золоту жилу, коли зіграла свою першу трагічну роль. Вона втілила образ Офелії в сучасній адаптації «Гамлета» і здобула першу номінацію на «Оскар». Відтоді шляхетні страждання стали Ланиною візитівкою. Називайте їх жалісливими чи сльозливими, Лана перевершила всіх приречених на страждання романтичних героїнь: від Джульєтти до Жанни д'Арк. Їй ніколи не вдавалося знайти кохання, вона гідно приймала смерть — і все це просто заворожувало нас.

Тому не дивно, що Лана лопатою гребла гроші для кіностудій. Коли їй було тридцять п'ять, протягом двох фінансово катастрофічних років для компанії *Paramount* саме прибуток від одного з її найбільших хітів утримував студію на плаву. Саме тому вся кіноіндустрія була шокована, коли Лана раптово оголосила про завершення кар'єри — у розквіті слави та краси, у ранньому віці сорока років.

Загадкою було, чому вона вирішила піти і чи судилося їй коли-небудь повернутись, бо Лана не давала жодного пояснення. Ні тоді, ні в прийдешні роки. Вона ніколи не говорила про це публічно.

Проте одного зимового вечора в Лондоні, коли ми пили віскі біля каміна, милуючись сніжинками, що пролітали

пovз вікно, вона таки відтулила завісу й розповіла мені все, що сталося, а я розказав їй про...

От дідько. Знову починаю втручатися в оповідь. Здається, що попри доброту моїх намірів мені ніяк не вдається втримати себе подалі від історії Лани. Можливо, мені слід визнати поразку, визнати, що наші історії нерозривно переплетені, заплутані, як клубок ниток, і нас уже неможливо розділити.

Але навіть якщо це так, то наша дружба виникла аж пізніше. На той момент ми ще не були знайомі. Тоді я жив із Барбарою Вест у Лондоні. А Лана, звісно, була в Лос-Анджелесі.

Лана народилася й виросла в Каліфорнії. Там жила, там працювала, там само знялася в більшості своїх фільмів. Однак, коли Отто помер, після закінчення кар'єри Лана вирішила поїхати з Лос-Анджелеса, щоб розпочати все з чистого аркуша.

Але куди їй було податись?

Теннессі Вільямс колись сказав відому фразу: «Після завершення кар'єри в кіно нема куди йти, хіба що на місяць».

Утім Лана не полетіла на місяць. Натомість вирушила в Англію.

Вона переїхала до Лондона з маленьким сином Лео. Купила там величезний шестиповерховий будинок у Мейфері, але не мала наміру залишатися надовго — звісно, не назавжди: то був такий собі тимчасовий експеримент із новим стилем життя, поки Лана вирішувала, що робити далі.

Проблема полягала в тому, що робота Лани була справою всього її життя і тепер щось їй мулило на серці, вона не знала, ким є і чого хоче. Якось вона зізналася мені, що почувалася розгубленою.

Тим із нас, хто пам'ятає фільми Лани Фаррар, важко уявити її «розгубленою». На екрані вона багато страждала, але робила це зі стоїцизмом, внутрішньою силою духу і неймовірною мужністю, безстрашно даючи відкоша своїй долі та йдучи на дно, борючись. Лана була всім тим, що ви хотіли побачити в її героїні.

Але в реальному житті Лана дуже відрізняється від екранного образу. Якщо познайомитеся з нею ближче, то побачите зовсім іншу особистість, приховану за фасадом: більш тендітну й багатогранну. Ту, в якій і близько нема стільки впевненості. Більшість людей ніколи не зустрічалася із цією іншою особистістю. Але в міру того, як розгортається ця історія, ми мусимо завжди тримати її в голові. Бо там приховано всі таємниці.

Ця розбіжність, за браком кращого слова, між публічним і приватним «я» Лани була тим, що мені протягом багатьох років не вдавалось досягнути. Але й Лані теж було нелегко. Особливо коли вона вперше покинула Голлівуд і переїхала до Лондона.

На щастя, їй не довелося довго мучитись, перш ніж доля зробила свій хід — і Лана закохалася в англійця, дещо молодшого красивого бізнесмена на ім'я Джейсон Міллер.

Було це кохання насправді долею чи просто способом для Лани відволіктись і відкласти на невизначений час усі ці хитромудрі екзистенційні дилеми про себе та своє майбутнє — залишається відкритим питанням. Принаймні для мене.

Хай там як усе було, Лана і Джейсон одружилися. Лондон став для Лани новою домівкою.

Лані подобався Лондон. Значною мірою, гадаю, через англійську стриманість: люди, як правило, не турбували її. Все ж

таки не в англійському національному характері чіплятися на вулиці до колишніх кінозірок, випрошуючи селфі чи автографи, хоч би якими відомими вони були. Тож здебільшого Лана могла спокійно гуляти містом.

Вона багато гуляла. Лана любила гуляти — за гарної погоди.

Ах, погода. Якщо ви коли-небудь жили в Британії, то зрозумієте, чому в Лани розвинулось таке нездорове занепокоєння кліматом. З роками той ставав для неї постійним джерелом розчарування. Їй подобався Лондон, але після майже десяти років тамтешнього життя місто й погода стали в її свідомості синонімами. Вони були нерозривно пов'язані: Лондон дорівнював *мряці*, дорівнював *дощу*, дорівнював *сірості*.

Цей рік був особливо похмурим. Наближався Великдень, та досі не було навіть натяку на весну. Якраз збиралось на дощ.

Прямуючи районом Сохо, Лана глянула вгору: небо заволокло темними хмарами. Уже за мить вона відчула краплю дощу на обличчі, а потім ще одну на руці. «Прокляття». Краще повернутися назад, поки не стало ще гірше.

Лана стала пригадувати шлях додому, а разом із ним і всі минулі думки. Повернулася до того дражливого питання, на яке не мала відповіді. Щось сильно турбувало її, але що? Ось уже кілька днів це пекло її душу. Тривожні думки не давали спокою, так ніби її щось переслідувало і вона намагалася втекти, не привертаючи увагу, йдучи вузькими вуличками, уникаючи того, що гналося за нею. Але в чому ж річ?

«Думай, — казала вона собі. — Знайди причину».

На шляху додому Лана перебирала в пам'яті усе своє життя, вишукуючи бодай щось, через що могла б відчувати незадоволення чи тривогу. Може, річ у її шлюбі? Навряд.